

Eksamen i emne HSSPL10118 Sykepleie- fag og funksjon, 04.01.2019

Spørsmål 1

Beskriv observasjoner og objektive målinger av pasientens sirkulasjon.

Puls: Trykkbølgen som kan palperes over arterie, oppstår når hjertet kontraheres og pumper blod ut i arteriene. Registrerer frekvens (norm. 60-100 hos voksne), rytme (regelmessig eller uregelmessig) og kvalitet (fylde). Ved regelmessig puls vanligvis telle i 15 sekunder og gange med 4.

Blodtrykk: Måles som oftest på overarm med blodtryksapparat og stetoskop, angir trykket mot åreveggen. Systolisk når hjertet trekker seg sammen og presser blod ut i arteriene, diastolisk er trykket som utøves mot karveggen når hjertet fylles med blod før en ny sammentrekking.

Smerter: iskemiske smerter kan oppstå når celler og vev ikke får tilstrekkelig oksygen.

Hud og negler; hudfarge, hudtemperatur, fuktighet og elastisitet. Huden har under normale forhold frisk farge og er tørr og varm. Langvarig dårlig blodsirkulasjon kan gi fortykkede negler.

Respirasjon; En frisk voksen person puster normalt inn 12-15 ganger pr. minutt. Tung pust (dyspne) kan oppstå ved sirkulasjonssvikt.

Hevelse (ødem); kan oppstå når det er opphoping av væske i vevet, nedsatt muskel-venepumpe.

Diurese (urinproduksjon); ved nedsatt sirkulasjon vil kroppen holde tilbake væske og føre til redusert diurese.

Bevissthet: redusert blodtilførsel til hjernen kan påvirke pasientens mentale tilstand (uro, rastløshet, nedsatt orienteringsevne, svimmelhet).

Minstekrav: Beskriver min. puls og blodtrykk.

Johansen, E. (2016). Sirkulasjon. I N.J. Kristoffersen, F. Nortvedt, E.-A. Skaug & G. H. Grimsbø (Red.), *Grunnleggende sykepleie* (B. 2). Oslo: Gyldendal Akademisk, s. 131-140.

Spørsmål 2

Nevn områder på kroppen som er særlig utsatt for decubitus (trykksår) i ryggeleie.

I ryggeleie er kroppen mest utsatt for trykksår på områdene; bakhodet, skulderbladene, ryggraden (torakalkykosen), albuer, korsbein, hoftekammene, sittebeinsknutene og hæl områdene.

Minstekrav: Min. tre områder nevnes.

Johansen, E. (2016). Sirkulasjon. I N.J. Kristoffersen, F. Nortvedt, E.-A. Skaug & G. H. Grimsbø (Red.), *Grunnleggende sykepleie* (B. 2). Oslo: Gyldendal Akademisk, s. 146.

Spørsmål 3

Gjør rede for sykepleietiltak for å forebygge trykksår.

-Trykkavlastning; avlastende materiale som puter, spesialmadrasser, skinn, unngå trange sko. Stillingsendring.

Sensorveiledning

- Unngå friksjon mot huden, skrukker på underlaget, benytte skilaken ved forflytning, plastfilm på utsatte steder.
- Ivareta god personlig hygiene, tilstrebe ren og myk hud vha vask og smøre med krem eller salve.
- Mobilisering.
- Ernæring ift. behov

Minstekrav: Berører min to forhold og redegjør for min. ett av disse.

Johansen, E. (2016). Sirkulasjon. I N. J. Kristoffersen, F. Nortvedt, E-A. Skaug & G. H. Grimsbø (Red.), *Grunnleggende sykepleie (B2)*. Oslo: Gyldendal Akademisk. S. 156-159.

Spørsmål 4

Beskriv leddene i smittekjeden i riktig rekkefølge.

Smittestoff
Smittekilde
Utgangsport
Smittevei
Inngangsport
Smittemottaker

Minstekrav: Min. tre ledd er beskrevet og plassert i riktig rekkefølge.

Akselsen, P. E. & Elstrøm, P. (2012). Smittevern i helsetjenesten. Oslo: Gyldendal Akademisk. Smittekjeden side 33 – 39.

Spørsmål 5

Basale smittevernrutiner er å betrakte som standard ved all pasientkontakt og består av 15 punkter. Beskriv hvordan en ved å følge anbefalinger knyttet til håndtering av sengetøy og tekstiler kan bryte ledd i smittekjeden.

Håndtering av sengetøy og tekstiler:

Ved indirekte kontaktsmitte kan rent tøy kontamineres av urene hender og urent arbeid antrekk, og uten bruk av beskyttelsesutstyr vil arbeidstøyet kunne bli kontaminert av skittent tøy

Bryter smittekjeden i forhold til smittevei og inngangsport ved å utføre håndhygiene, bruke beskyttelsesutstyr (stellefrakk og evt. hansker) og unngå at brukte (urene) tekstiler kommer i kontakt med arbeidstøy, samt unngå å riste sengetøy eller mellomlagre det på gulvet.

Utføre håndhygiene før håndtering av rene tekstiler.

Minstekrav: Beskriver sentrale momenter.

Akselsen, P. E. & Elstrøm, P. (2012). Smittevern i helsetjenesten. Oslo: Gyldendal Akademisk. Basale smittevernrutiner; s. 63 – 71.

Spørsmål 6

Gjør rede for situasjoner hvor håndhygiene med vann og såpe er førstevalget.

Håndvask aktuelt når hendene er synlig forurenset. Såpe nødvendig for å løse opp fettholdig materiale. Smuss og mikroorganismer skylles vekk med vann etter at hendene er gnidd mot hverandre.

Minstekrav: Har med synlig forurensning som grunnlag og betydningen av såpe i den sammenheng.

Skaug, E.-A. (2016). Kroppspleie. I N.J. Kristoffersen, F. Nortvedt, E.-A. Skaug & G. H. Grimsbø (Red.), *Grunnleggende sykepleie (B2)*. Oslo: Gyldendal Akademisk. S. 61.

Spørsmål 7

Gjør rede for aktuelle kliniske observasjoner i vurderingen av ernæringsstatus.

- Høyde, vekt og vektutvikling over tid.
- KMI/BMI kan gi et enkelt mål på ernæringstilstanden.
- Obs. av
 - hud, slimhinner og tannkjøtt: hudens elastisitet og tørrhet, sprekker i munnviker og blødning fra tannkjøtt kan skyldes vitamin- og mineralmangel. Munntørrhet / munnsårhet / svelgproblemer / tyggeproblemer kan redusere inntak.
 - hår og negler: håravfall og endringer i hårstrukturen kan skyldes mangel på næringsstoffer. Negler kan gro langsommere, bli sprøe eller endre karakter som tegn på dårlig ernæring.
 - urin og avføring: mengde (døgnmåling/registrering), utseende og lukt kan formidle tegn vedr. hydreringstilstand.
 - Laboratorieprøver som kan være med å gi et bilde av pasientenes ernæringsstatus er: serumalbumin, kreatininutskillelse, hemoglobin, vitaminanalyse, og kolesterolverdier.

Minstekrav: Min. 2 av punktene over er gjort rede for og av disse må høyde, vekt og/eller KMI være med.

Aagaard, H. (2016). Væske og ernæring. I N.J. Kristoffersen, F. Nortvedt, E.-A. & G. H. Grimsbø (Red.), *Grunnleggende sykepleie (B2)*. Oslo: Gyldendal Akademisk. S. 206-213.

Sortland, K. (2015). *Ernæring: mer enn mat og drikke*. (5. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.

Spørsmål 8

Beskriv symptomer på dehydrering.

Kandidaten beskriver tørste, tørre slimhinner, tørre og sprukne lepper, stående hudfolder, innsunkne fontaneller, mørk og konsentrert urin, lav diurese, lavt blodtrykk, vekttap, feber, trøtthet, slapphet, uvelhet, apati.

Minstekrav: Min. fire tegn er beskrevet og av disse må tørste eller tørre slimhinner være med.

Aagaard, H. (2016). Væske og ernæring. I N.J. Kristoffersen, F. Nortvedt, E.-A. & G. H. Grimsbø (Red.), *Grunnleggende sykepleie (B2)*. Oslo: Gyldendal Akademisk. S. 213-214.

Spørsmål 9

Nevn ulike konsekvenser av underernæring.

Redusert muskelmasse, nedsatt muskelkraft, nedsatt respirasjon, dårlig sirkulasjon, redusert immunforsvar, forsinket sårtilheling, depresjon, apati og konsentrasjonsvansker.

Minstekrav: Min. tre forhold er nevnt.

Aagaard, H. (2016). Væske og ernæring. I N.J. Kristoffersen, F. Nortvedt, E.-A. & G. H. Grimsbø (Red.), *Grunnleggende sykepleie (B2)*. Oslo: Gyldendal Akademisk. S. 214-215.

Spørsmål 10

Arne Martinsen er plaget med tørre slimhinner og trenger munnstell. Gjør rede for betydningen av å ivareta munnstell hos pasienten.

-Unngå sykdommer i munnhulens strukturer (slimhinner, lepper, tunge, tannkjøtt og tenner) og forebygge infeksjoner i andre organer (pneumoni, gastrointestinale infeksjoner, endokarditt, sepsis)

-Tilstrebe velvære

-Betydningen for å spise, snakke, for utseende og selvfølelse

Minstekrav: Gjør rede for min. en (1) av faktorene.

Skaug E.-A. (2016). Kroppspleie. I N.J. Kristoffersen, F. Nortvedt, E.-A. Skaug & G. Hjelmeland Grimsbø (Red.), *Grunnleggende sykepleie (B 2)*. Oslo: Gyldendal Akademisk. s. 71.

Spørsmål 11

Arne Martinsen er plaget med tørre slimhinner og trenger munnstell. Beskriv hvordan gjennomføre spesielt munnstell hos pasienten.

-Evt sideleie / hodet i sidestilling

-Smøre lepper først om disse er tørre

-Fjerne evt slim / belegg først

-Begynne oppe, arbeider systematisk, del for del av munnhulen

-Sørger for at tupfer er godt festet i låsbar pinsett

-Klemme ut væske av tupfer før fører inn i munn

-Kun ett "tak" på hver side av tupfer

-Etter avsluttet munnstell smøres lepper

Sensorveiledning

Minstekrav: Beskriver at låsbar pinsett og tuffere / svab benyttes, og sørger for at væske ikke renner ned i luftveiene til pasienten (klemmer av væske / hodet til siden).

VAR Healthcare

Skaug E.-A. (2016). Kroppspleie. I N.J. Kristoffersen, F. Nortvedt, E.-A. Skaug & G. Hjelmeland Grimsbø (Red.), Grunnleggende sykepleie (B 2). Oslo: Gyldendal Akademisk. s. 75.